

Telegraful Român.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Corespondențe

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSETIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douări 24 fil., — de trei 30 fil
rândul cu litere garmond.

„Europa centrală”.

— Cartea lui Frideric Naumann. —

IV.

Metternich a fost contrar mare al spiritului progresist. Nici urmă de democrație și de naționalism în acțiunile sale. El s'a opus nouului spirit, pentru că și temea statul. Revoluția din 1848 a fost, tocmai din acest motiv, îndreptată în contra lui și a sistemului său de guvernare. Si ce era la 1848 democrația în Germania? Domnia celor stăpâni, prin reprezentanții acestora și prin majoritatea parlamentare. Așa a remas ea până astăzi. In Austria încă s'a introdus sistemul reprezentativ, sub împăratul Francisc Iosif I, dar nu în spirit democratic, cum l'a reclamat revoluția maghiară dela 1848, care nu voea numai o schimbare de regim, ci voea, ca guvernarea se treacă în mâinile poporului. Revoluția maghiară a scos pe plan chestia de naționalitate. Popoarele au început a se deștepta și a primi conștiință națională. Fiecare popor cu sufletul său propriu. Se nasc poeți, cari le cântă trecutul și le prorocează viitorul, portul național căștigă în valoare. A fost epoca deșteptării masselor, prefacea lor în omenește, primul pas spre democrația națională. Procesul de desvoltare a fost altul la fiecare popor, dar cu aceleași puteri de viață. Fiecare națiune a căutat se ajungă la mai bine, la zile de Mai, ceea ce a putut se fi supărător pentru alții, dar omenește a fost de espluat. Dacă n'ar fi militarismul, statul austriac s'ar fi desmembrat după națiuni, dar fiindcă popoare mici nu se pot afirma militarește, au trebuit se rămână împreună.

Până a fost poporul francez tiner, și-a extins granițele de limbă și

a asimilat popoare mici; și același lucru l'au făcut și Germanii în trecutul îndepărtat. Acum însă nu mai merge cu desnaționalisarea. Germanii și de altcum sunt slabii germanisatori. Autorul cărții îi aseamănă cu boerul, care vrea să se întăleagă cu caii sei dar nu știe cum. Lucrul acesta îl știe face visiul cu mult mai bine decât el! Așa și în Austria: funcționarii de stat erau puși pentru guvernarea popoarelor, dar nu se știau întălege cu popoarele. De aci apoi la 1848 marea surprindere: popoarele, naționalitățile, încep să se miște după ritmul lor propriu, nu după notele funcționarilor.

Cei dintâi, cari s'au răscusat, au fost Maghiarii. Revoluția din 1848 li-a adus apoi la 1866 desfăcerea din corpul Austriei. Maghiarii au ajuns se fie al doilea popor domnitor, alătura cu Nemții. Această în Austria ei în Ungaria. Autorul vorbește cu multă admirație despre Maghiari. E un popor modern, cu aspirații, fălos, viteaz și politicește bine pregătit. Are aristocrație, preoție, popor de rând vrednic. A fost subjugat, dar a eșit mai oțelit din suferințe. Sub Turci nu s'a turcit, dar nici sub Austriaci nu s'a germanisat. Dorințele Maghiarilor s'au împlinit la 1866, când la Königgrätz au învins Prusiacii și pentru Maghiari, căci Austria slăbită a trebuit să le facă concesiuni. S'a născut dualismul și Austria centralistă a început de a mai exista!

Pecând însă, în urma transacției dela 1867, cei din Austria n'au fost necesitați să se reguleze de nou chestia de naționalitate, Maghiarii din Ungaria au trebuit să o facă aceasta, se pună basele din viitor ale raporturilor dintre ei și celealte popoare. Aci, în Ungaria, a trebuit să se stabilească o politică principală de naționalitate, din partea unei națiuni care până aci singură se simțea asuprăită. Cum

s'a întâmplat lucrul? Prin crearea legii de naționalitate dela anul 1868. Autorul cărții espune pe scurt cumpulsul acestei legi și face constatarea, că legea a fost bună în alcătuirea ei, dar a fost scoasă din vigoare prin alte legi, aduse mai târziu. Astfel la anul 1879 se ordonează prin lege învățarea forțată a limbii maghiare în școalele elementare poporale, iar în anul 1883 se aduce lege despre propunerea limbii maghiare în școalele medii. La justiție se decretează limba maghiară de singură admisibilă și membru al juriului poate fi numai acela, care știe ungurește. A urmat maghiarisarea numirilor de localități și maghiarisarea forțată a numelor, și astfel legea de naționalitate a fost eludată. Concluse de ale comunelor, ca procesele verbale despre sedințele reprezentanței comunale se fie purtate în limba comunei, au fost anulate din partea forurilor superioare, contrar legii de naționalitate.

Cărți de altă limbă au fost oprite, ziarele au fost șicanate. Dovadă, că nici o lege bună fundamentală nu poate îndrepta lucrurile. Pacea națională nici nu poate fi creată prin statute și regulamente. Ea e basată pe moravuri și obiceiuri. Acestea au se fie respectate pretutindenea. Pentru Maghiari chestia de naționalitate e o chestie delicată. Ei știu, că după număr formeză jumătatea cea mai mică a poporației și că cu dreptul electoral egal și cu o dreaptă împărțire a cercurilor electorale ei pot să-și peardă domnia. De aceea sunt contrari ai democratizării țării și caută să-și înmulțească sufletele. Dar toate măestriile electorale și toate mahinațiunile administrative au o durabilitate limitată. Popoarele se apropie pretutindenea de votul universal. Va veni el și în Ungaria, atunci, când dinastia va vedea, că cu aristocrație nu o mai poate scoate la cale.

Maghiarii pot rămâne la domnie numai dacă numărul lor va trece în viitor peste 50% ale poporației. Aici e isvorul politicei de maghiarișare. Si statistică maghiară arată succese. Numărul celor ce știu ungurește s'a urcat la 57% dela 45%. Câteva decenii încă și majoritatea va fi sigură și în realitate. Iar dacă au Maghiarii majoritatea, va veni și votul universal. Deocamdată ei caută să căștige timp și se maghiarizeze. Maghiarii sunt de credință, că statul ungar poate fi susținut numai de ei și prin ei.

In Ungaria există două direcții politice, ambele maghiare, dar fiecare din ele se ferește de acceptarea principiului democratic al egalității, știind bine, că acesta e favorabil celorlalte popoare. Actualul ministru president ungar, contele Tisza István, s'a ocupat mult în vorbirile sale cu chestia de naționalitate, pe care vrea se o rezolve spre mulțumirea tuturor. Nemulțumiți sunt astăzi mai ales Români și Slavii de sud. Cele trei milioane de Români din Ungaria sunt materialicește mai bine situați decât cei din România. Tot așa și Sârbii. Iar Croații cad în altă categorie. Ei sunt dedați se domnească, ceeace au învățat dela Maghiari.

Ei, ce se va întâmpla cu aceste popoare, dacă se va înființa Europa centrală? Vor rămâne multe dorințe neîmplinite și atunci, dacă nu se vor crea regule generale naționaliste și dacă acestea nu vor fi executate cu stricteță. Natural, că drepturi suverane nu vor putea primi popoarele mici. Lucrul e dureros, dar așa e rostul istoriei: cei mici trăesc din împrumuturi. Vor fi deci și speranțe, ilușiuni naționaliste perduite, dar totuș fiecare stat va căuta, ca se nu mai aibă nemulțumiți, oposanți. Răsboii ne îndeamnă se facem așa. Concilierea față de minorități! Aceasta are se fie deci

FOIȘOARA.

Dela „Academie Română”.

— Raport asupra lucrărilor făcute în 1915—1916. —

(Urmare).

— Publicațiile Secțiunii literare:

a) Publicațiunea Din viață poporului român s'a mai sporit cu următoarele lucruri:

XXVIII. Văzduhul după credințele poporului român, de Tudor Pamfile.

XXIX. Mitologia românească. I. Dușmani și prieteni ai omului, de Tudor Pamfile.

XXX. Comorile după credințele poporului român, de Tudor Pamfile.

XXXI. Cântece și Hore, de Gh. Firu.

b) Adunarea ariilor populare sub îngrăjirea d-lor D. G. Kiriac și T. Brediceanu, cercetările d-lui Iosif Popovici asupra dialectului românesc din Maramureș, tipărirea colecției de poezii populare maramureșene a părintelui I. Bârlea — ce trebuia însoțită de arii culese de d-nii B. Bartók și T. Brediceanu, — cătești trele lucrări hotărâte de Secțiunea literară, nu s'au putut aduce la înăpunere din prima grayelor evenimente dela hotare.

c) S'a terminat și publicat lucrarea d-lui Dr. G. Pascu: Sufixe românești, operă premiată de Academie cu premiul Năsturel de 5.000 lei, cu un bogat indice, formând în total un volum in-8° de 489 pagini.

d) Nici anul acesta n'a putut apărea din publicațiunile bibliografice ale serviciului Bibliotecii decât Creșterea colecțiunilor; pregătirea materialului pentru celealte publicațiuni, deși incetință din mai multe împrejurări, totuș se continuă fără intrerupere;

e) Traducerea Istoriilor lui Erodot a fost întreruptă din pricina morții regretăbilui Dimitrie Ion Ghica. Cea din urmă parte a traducerii fusese revăzută de traducător până la cap. 61 al cărții III; restul cărții, care cuprinde în total 160 capitole, a fost revăzut, după manuscrisul lăsat de traducător, de către d-l Iuliu Valaoro, conferențiar la facultatea de litere din București. Această carte formează un volum de XIX + 349 pag. in-8°. Din cele 9 cărți ale lui Erodot au apărut până acum în această traducere, premiată de Academie, primele patru;

f) S'a terminat de tipărit și tomul V, ultimul din Istoria romană de Titus Livius, în traducerea premiată a d-lui I. S. Petrescu. Acest tom cuprinde cărțile XLI — XLV și perioadele cărților pierdute, XLVI—CXLII, având în total 257 pagini in-4°. Lucrarea ar trebui să se sfărsească

cu un indice general; cum însă Academia a înșărcinat pe d-nii Nd. Locusteanu și I. S. Petrescu — în urma propunerilor făcute de d-lor — cu revederea traducerii celor 7 cărți din Titus Livius, făcută de răposul profesor Nicolae Barbu, a rămas ca și indicele și celealte lucrări de completare să se facă la sfârșitul acestei traduceri;

g) Acum se organizează sub supraveghierea Bibliotecarului și colegului nostru I. Bianu bogatul material adunat de d-l membru corespondent G. Bogdan-Duică pentru ediția completă a Screrilor lui V. Alecsandri, care în curând trebuie să fie dat la tipar. Iată acum cu deamănuntul cercetării ce au fost întreprinse de d-l Bogdan-Duică, în acest scop: Având a începe cu «Poeziile populare ale Românilor», s'au coloționat — cu textul dela 1866 — manuscrisele și toate ediciile (1849—1859, 1852, 1853, 1855), s'au stabilizat variantele și s'a scris, aproape în întregime, studiul introductiv, care arată însemnatatea colecției în comparație cu trecutul înainte de 1849; cu viitorul, după 1866. S'a constatat cu acest prilej, că din colecția dela 1866 lipsesc multe poezii publicate anterior de mari poeti. S'au coloționat din manuscrisele principale (două) textele Doinelor și Lăcrămoarelor. În foarte multe gazete și reviste s'au constatat locurile de primă publicare a poezilor, prozei și teatrului. O parte s'au și coloționat. Cu acest prilej

s'au descoperit câteva scrieri mici uitate: O novelă din 1841, o descriere a călătoriei la Sebastopol, o descriere a insulei Samos și a administrației lui Ion Ghica. Tot cu acest prilej s'au continuat și se continuă copierea scrierilor poetului, publicate în ziare și reviste și a celor ce s'au adresat lui;

h) Ornamentica din vechile manuscrise românești, hotărâtă de Secțiune în ședința dela 27 Maiu (9 Iunie) 1914 a se face sub îngrăjirea d-lui I. Bianu, a fost și anul acesta împiedicată din cauza lipsei de lucrători speciali și a lipsei de material.

— Publicațiunile Secțiunii istorice:
a) Din Bulletin de la section istorique, care apare conform deciziunii din 5/18 Maiu 1912 sub îngrăjirea d-lui N. Iorga și cuprinde traduceri în limbile franceză și germană de pe comunicările din ședințele Academiei, au ieșit de sub tipar No. 1—2 din anul III, cuprinzând împreună 14 rezumat de comunicări, toate ale d-lui Iorga;

b) Traducerea germană a studiului istoric și statistic al colegului nostru I. Nistor: Români și Rutenii din Bucovina — hotărâtă a se publica în urma votului Dv. din 16/29 Ianuarie anul trecut — este în întregime tipărită; a mai rămas să se adauge o hartă, necesară înțelegerei depline a textului;

c) Culegere de documente a colelului nostru T. V. Stefanelli, cuprinzând

spiritul legăturilor din Europa centrală: *Liberalitate cu privire la limitele croite pentru folosirea limbilor...*

Autorul vorbește apoi despre popoarele din Austria, înțâi despre Cehi, espunând cu exactitate luptele politice purtate de ei pentru dobândirea de drepturi naționale, vorbește despre social-democrația din Austria, despre Poloni, pentru cări prevede un viitor mai bun: unirea lor într'un stat autonom, alăturat la Austria, și în urmă constată, că precum din punct de vedere confesional, aşa și din punct de vedere național, nu stau pedezi în calea înființării Europei centrale, ca corp mare, unitar, în cele economice, militare și de politică esternă. Europa centrală va fi germană, limba germană va fi limba mijlocitoare, dar în prima zi se va începe concilianta și bunăvoița față de celelalte limbi ale popoarelor mai mărunte, pentru că numai aşa poate fi creată armonia necesară pentru o mare putere. Mai ales că din imperiul german vor avea se grijască de rezolvarea acestei probleme. Că n'au făcut-o până acum, e de explicat. Le erau îndreptați ochii spre apus. Au studiat popoarele mai înaintate în cultură. După răsboi Germaniei vor avea însă se facă dese călătorii prin Austria și Ungaria, studind țări și popoare, și toti se vor reîntoarce acasă deplin mulțumiți cu cele văzute și esperiate. Căci vor vedea tinuturi frumoase, romantice, porturi frumoase, oameni deștepti și muncitori, — material bun pentru Europa centrală!...

Catastrofă pe mare. O telegramă primită astăzi ne vestește, că vasul de răsboi englez, numit «*Hampshire*», cu care călătorea spre Rusia Kitchener, ministrul de răsboi englez cu statul seu major, a fost torpedat și scufundat Luni noaptea. Marea era agitată, și astfel, cu toate că s'au luat toate măsurile de a se întinde grabnic ajutor celor din vapor, e mare temerea, că n'a putut fi salvat nimeni.

Italia va perde Venetia. Ziarul *«Libertatea»* din București, vorbind într'un primarticol despre situația tristă în care a ajuns Italia, constată pe baza știrilor ultime sosite dela frontul italian, că nu mai incapse acum nici o indoelă, că Italia a suferit o deplină înfrângere și că din partea Austro-Ungariei se execută un plan bine precumpanit. Un an de zile a stat Italia la frontieră cu mâinile în sân, iar presa ei a fost umplută cu cele mai ridicole rapoarte despre invingeri închipuite. În curs de două săptămâni s'a arătat apoi nefericirea în întreaga ei mărime. Începutul e garanță, că planul austro-ungar va fi executat. Italia va perde Venetia, cu întreaga provincie. Desastrelle Italiei și năvălirea austro-ungară

epoca dela 1585 până la începutul secolului XIX, a apărut de sub tipar sub titlul de: Documente din vechiul ocol al Câmpulungului moldovenesc și formează un volum în 8° de L×484 pagini, cu mai multe iscălituri facsimilate în text și 19 reproduceri facsimilate de documente originale.

— Publicațiunile Secțiunii științifice:

a) Din Bulletin de la Section scientifique, care apare conform decizionii Domnitorul Voastre din 17.30 Maiu 1912, sub îngrijirea d-lui St. C. Hepites, în anul academic ce s'a încheiat, au apărut cu o regularitate matematică — la 15 ale fiecarei luni stil nou — 10 fascicule lunare formând tomul IV care, în 396 pagini, cuprinde 50 de comunicări, din cari 15 de Analiză matematică și Geometrie algebraică, 6 de Fizică, 9 de Chemie, 7 de Botanică, 6 de Geologie și Petrografie, 5 de Medicină și câte una de Astronomie și de Fiziologie;

b) Harta geologică a județului Mehedinți, scrierea premiată în sesiunea generală din 1911 cu premiul Anastasie Fătu, după o revizuire amănunțită a autorului, s'a pus în lucru încă în anul trecut; din pricina lipsei materialelor însă și a lucrătorilor specialiști, ea mai reclamă o oarecare întârziere.

4. Din Publicațiunile Fondului Adamachi se află sub tipar tomul VII și VIII.

Din tomul VII au apărut până acum:

rilor în Italia nu mișcă însă pe nimeni. Și dacă va fi se dispară Venetia din teritorul regatului italian, încărcat cu atâtă rușine, n'are se zică nimeni!..

Răsboiu.

Eri, Marți, ni s'au comunicat următoarele despre situația dela diferențele fronturi:

La frontul *rusec* s'a început atacul de mult așteptat al armatei rusești. Între Prut și Kolki s'a desvoltat o luptă vehementă pe întreaga linie. La Ocna sunt lupte înverșunate în cursere, pentru pozițiile trupelor noastre. Pe la Tarnopol a succes dușmanului se între în mod trecător în unele din pozițiile noastre, de unde a fost însă scos nu peste mult, prin nu contraatac succese. La Nowo-Alexineț și la Dubno asemenea au atacat Rușii, dar atacurile lor au fost înecate în focul artileriei noastre. Lupta e vie pe întreaga linie la frontul acesta.

La frontul *italian* luptele au mai slabit în valea Astico, iar la sud de Posina trupele noastre au cucerit un însemnat și bine întărit punct de sprijin, respingând atacurile Italianilor, cari voieau să-l recucerească. Ai noștri au luat apoi cu asalt muntele Pannocio, un departe de Monte-Barco, asemenea în posesiunea noastră, stăpânind acum întreaga vale a Canagliei. Atacurile Italianilor de pe alte locuri au fost respinse.

La frontul dela *apus* Englezii au făcut pe la Ipern mari sfârșări pentruca se recucerească dela Nemți pozițiile perdute în rândul trecut, dar atacul lor a fost înecat în focul artileriei germane. Asemenea respinse au fost și atacurile Francezilor, pe mai multe locuri. Sfârșările cele mai mari le-au făcut Francezii la satul Vaux, cucerit de Nemți, cu infanterie numeroasă, dar au fost respinși cu pierderi mari. Germanii au făcut și de astădată câțiva prisonieri.

Rezultatul luptelor date în aer în cursul lunei Mai e stabilit astfel din partea Germanilor: Perderile dușmanului: 36 aeroplane nimicite prin gloanțe, 9 resturnate și 2 silite se ateriseze. La olaltă 47. Nemții au perdit prin nimicire 11 aeroplane, iar dispărute sunt 5.

Telegramele primite astăzi ne spun următoarele: Luptele sunt înverșunate pe întregul front *rusec*, în extindere de 350 kilometri. Pe la Ocna, după lupte grele, cu rezultat schimbător, trupele noastre au fost retrase în alte poziții, asupra căror dușmanul încă a îndreptat atacuri, dar au fost respinse.

No. XLIII. Dr. I. A. Scriban, Studii histologice și anatomice asupra Hirudinelor de apă dulce și marine.

No. XLIV. Dr. Agricola Cardaș, Material zootehnic din județele Durostor și Caliacra.

No. XLV. Dr. H. Vasiliu, Nutrirea animalelor domestice și a omului.

Tomul VIII îl formează scrierea colegului nostru Dr. Gr. Antipa, Pescăriile și pescuitul, din care au apărut 43 coale de tipar.

5. Din Publicațiunile Fondului Principesa Alina Șirbei s'a dat la tipar și a apărut, conform decizionii D-Voastre din 14/27 Maiu, tomul X din Notes et extraits pour servir à l'histoire des Croisades au XV-e siècle de N. Iorga, volum in-8° de 351 pagini.

6. Lucrarea Dicționarului limbii române a fost cu desăvârșire întreruptă anul acesta, din pricina lipsei principalului colaborator, colegul nostru Sextil Pușcariu, chemat în rândurile armatei peste Carpați.

7. Din Documente istorice Hurmuzaki se află sub tipar.

Volumul XIV, cuprinzând Documente grecești privitoare la istoria Românilor, publicate de N. Iorga, după originalele și copiile Academiei Române și după tipărituri, partea II din care au apărut 54 coale dela anul 1715—1769.

Din volumul XVIII, cuprinzând Corespondență diplomatică și rapoarte con-

pinse. Pe celelalte locuri dușmanul a fost respins în lupte date pept la pept.

La frontul *italian* au fost aruncate cu succes bombe din aeronave asupra gărilor din Verona, Vicenza, etc. Dela începutul lunei Iunie până eri au făcut ai noștri prizonieri: 9700 soldați și 184 ofițeri.

La frontul dela *apus* toate atacurile dușmane au fost respinse.

Apariția lui Isus după înviere.

(Fine.)

Traducere de Gh. Henția, paroh.

Acesta este scepticismul, un defect al mintii, o boală sufletească mult mai dure-roasă decât credulitatea. Starea Indoelii fată de toate e în fine așa de suportabilă, încât acela, care i se predă fără precauție, prinde mijloacele cele mai desperate, pentru ca să se rupă de către ea. Mulți și-au scurtat pentru acesa, — asemenea unui nebun, — cu mâna lor ucigașă viața. Și mai des vedem, că unele persoane, cari, după ce ani de arăndul făceau pe spritul tări, nu țineau nimic de adevărat, dubita în toate, recăzând în credința veche copilariească, bogată în deceptiuni și care nu examinează nimic, pentru ca să afe aici iarăși reîmprospătare. În chipul acesta mulți zelematori ai religiunii, mulți cseri dubita în cele mai sfinte și mai fericitoare adevăruri ale credinței, devin în fine iarăși religioși bigoti; și multe femei de frunte, — cari nu cred nimic, și cari în aceea ce învață biserică de basme ale neștiinței și visuri de-ale fanaticilor, — devin în viață mai coaptă locuitoare superstitioase ale mănestirilor.

Răul scepticismului se naște căte odată din o intenție bună și cinstită, de a erau adevăru. Greșim însă dacă procedem la examinare lipsiți de cunoștințele și mijloacele preliminare și dacă punem neîncredere în expunerile persoanelor, cari posedau cunoștințe și mijloace preliminare mai bune. Atunci noi facem din cele mici măsurătoare pentru cele mai mari; vom să încreză cu puterea de imaginea cele infinite și eterne; ne perdem peste granițele rațiunii. Noi vom atunci să cerem cu telescopul abizorile mării și cu plumbul zidăriului profunzimile cerorilor.

Acesta e cauză comun la oameni, cari vreau cu orice preț să aparțină celor lumini. Ei au numai cunoștințe superficiale despre natură, ca și despre întrebării proprietății spiritului; au însă destulă vanitate, pentru a se considera de capabili, spre a putea rezolva cele mai încalcite și dificile probleme. Ei resping de ocamătă acesea ce au învățat despre lucruri religioase; își inventează ulterior motive pentru a-și rectifica mărginirea mintii, și resimțesc apoi trebuința religiunii; ei nu stiu că pot să accepte de adevărat și se învățăcă într-un cerc repulsiv de rătăciri. Fără cunoșterea limbilor și timpurilor origineaști Scripturi, — ei vreau să o explice. Astfel se înclăcesc din înțelegeri greșite. Unii devin zelemători credinței creștiniști, alții fanatici vizionari și proroci. Cei mai înțelepți și evlavioși oameni pe pământ n'au fost încă nici unii, nici ceilalți.

sulare franceze (1847—1851), cu un apendice de documente (1595—1821), a mîrnam să se tipărească indicele alfabetice al volumelor XVI—XVIII, privitoare la această corespondență.

Volumul XIX, cu rapoartele consulare austriace din arhivele Vienei publicate sub îngrijirea d-lui I. Nistor se află de asemenea sub tipar. Au apărut până acum 70 coale de documente dintre 1782—1789.

8. În anul trecut, s'a hotărât trimiterea publicațiunilor Academiei la următoarele instituții culturale :

In străinătate :

Universitatea din Illinois (Urbana);

Iar în țară :

Laboratorul de patologie și terapie generală a Facultății de medicină din Iași; Liceul Anastasie Bașotă din Pomârla (Dorohoiu);

Liceul Internat C. Negruzzii din Iași;

Școalele comerciale elementare din Craiova.

Școalele normale de învățători din Bârlad, Buzău, Câmpulung, Craiova, Râmnicu-Vâlcea, Turnu-Severin.

Seminarul catolic franciscan din Hălăucești (Roman).

(Va urma).

De mulți scepticismul nu e atât de mult o urmare a unei reale slăbiciuni a mintii, ci mai mult o presupunție a unei minti puternice. Cel ce e conștiu de o minte șeră și de puterea sa de judecăță, e sedus prea ușor prin o astfel de constinație spre o arăganță mandră, de a delapidă tot ce nu i se pare imediat adevărat. În loc de a căuta cauzele întunecimii într-o imagine rătăcită, pe care a avut-o despre unul sau altul din obiectele religiunii, el aruncă vină pe învățători, pe cari l-a înțeleșit. El nu acceptă nimic ca adevăr constatat; se deprinde a produce în toate tot atatea motive *contra*, ca și *pentru*, și stă nehotărât între amândouă, când cumpăna pare a fi egală.

Nefericita deprindere de a produce la toate tot atatea motive pentru și contra, și invers contra și pentru, este moartea ori cărei recunoașteri corecte a ori căruia adevăr și ori cărei liniște sufletești. În viață comună, ca și în simțul religios intern, se naște din aceasta nestatornicie și lipsă de rezoluție. «Bărbatul Indoelnic în suflul este nestatornic în toate calele sale». (Iac. 1: 8). E foarte greu a stări o astfel de directie falsă a acțiunii spiritului, și e nevoie de timp cu mult mai indelungat și de o perseveranță cu mult mai mare, pentru a depune aceasta deprindere, decat pentru a o accepta. Totul degenerarea în fine în nesiguranță, în săracirea spiritului.

Nu există mijloc mai bun pentru a se vindeca de această boală sufletească, decât a începe iarăși acolo, de unde s'a procedat. Să se învețe iarăși a se considera ceva de adevăr pe baza fidelițăii, credinței și a expunerii unor persoane înțelepte și conștiențioase. Trebuie să ne convingem despre faptul, că alii oameni pot avea în unele ba în foarte multe lucruri mai bune facultăți de percepere, de cum suntem noi capabili a ni le căștiga în raporturile noastre. Si dacă ni se îmbie în continuu anumit imaginării contrare și cari trag totul în indoială, fiind că ele au devenit obicei prin întrebărirea lor constantă: noi trebuie să le respingem tot așa de statoreni cu gândul, căci o imagine nu e totdeauna adevărată și corectă pentru aceea, fiind că devenit în noi puternică și fiindcă revine la ori-ce ocazie. Ba mai mult, e — fiind că ea voie să fie predominantă, — dușmania reală a percepției adevărate, după ce ea ne induce în eroare, ne face contradictori și în sentința noastră unilaterală. Pentru noi e adevăr numai aceea ce stă în consonanță cu toate celelalte noțiuni ale noastre; aceea e deosebit de crezut, prin care interesul nostru devine armonic cu toate celelalte lucruri externe. Conținutul de expresie și dubitate nu sunt adevărate, expresiunile lor nu sunt convințeri. Indoelnicul are mai puțin, decât copilul în credință sa liniștită. El trebuie să învețe din nou a crede, ca și un copil, și a recunoaște unde duce Indoelna sa, defectuozația fără să se vindece și să se ascundă părăsitorilor sălăjieni.

Si Toma, învățăcelul, dubital! De fapt însă el era Indoelnic numai din bucurie, Indoelnic de frica durerilor nouă ale unei alte evenimente despărțării. Între noi el e numit proverbial *cel necredincios*; pe nedrept însă, căci el era numai un greu credincios. El era scuzat, cu toată necredere la învățători. El sta cu inimă rănită, despărțit de Mântuitorul său, pe care l-a iubit peste misură și ca un orfan lipsit de tată. Și așa a avut el lucrul cel mai neauzit. El sta, mai simțind și acum iluzia sa frumoasă, dar acum nimică, despre o împărătie a cerului, ce era a se crea pe pământ prin Mesia; el recunoaște, că Isus al lui nu era acela, pe care l-a așteptat; el a fost martor, cum Acela, care a venit dela Dumnezeu, și căruia aveau să-i se plece cerul și pământul, a fost tarat de o grămadă de ostași comuni asemenea unui criminal, la judecățea și moarte. Si acum, după ce prin un fapt incontestabil, aleverit în public, a primit convingerea, că Isus nu ar fi Mesia care trebuia să devină regele pământesc al Israelului și fiul și locuitorul din Iehova pe pământ, — acum i se spune: acest Isus a rupt legăturile mortii, a părăsit învingătorii groape și s'a arătat deja mai de multe ori învățătorilor săi. Dacă Isus a fost Mesia, regele lumii, pentru ce s'a lăsat a fi prins maltrat și răstignit? Dacă n'a fost Mesia, cum putea El să biruiască moartea?

Opt zile șovăia Toma în dubitările acestea. El era sigur, că ceilalți prieteni și lui sunt în rătăcire. Atunci vine și stă înnebunită în cercul învățătorilor săi, Toma îl văzu. El văzu și nu crezut ochii săi. Cand Cristos însă s'a întors către el cu acea grație, pe care o avea numai el, cu acea iubire care singură în inima lui Isus sună către inimile altora așa de vibrător, și zise: „Adă-ți încoace degetul tău și vezi mâinile mele, și adă mâna ta și o pune în coasta mea și nu mai fi necredincios!“ Atunci toate s'au preschimbat în Toma; toate Indoelile s'au răsturnat una peste alta, și întreaga lume și întreaga viață i-a devenit alta. Surprins, extaziat și

rugător el șopti cuvintele: „Domnul meu și Dumnezeul meu!”

Să puternică și indestructibilă stă ridicată de acum înainte credința sa. Toma a fost între invățății, care au văzut ulterior pe Domnul la Marea Tiberiadei, când el, — nefiind cunoscut la început în zorile timpurii ale dimineații, — și întrebă: „Fiilor, n'aveți ceva de mâncare?“ Ioan a recunoscut de altcum pe prietenul dumnezesec mai curând de căt secolalți; Toma însă și-a pierdut ori-ce indoește, și acum zacea cu amerenie la picioarele lui Isus.

Fericiti sunt cei-ce nu văd și totuși cred — ai spus tu, o Mantuitorul meu, lui Toma cel convins. Fericiti sunt cei-ce nu văd și totuși cred, ai vorbit tu către toți ceilalți Invățăței ai săi, în următoarele mii de ani. O Mantuitorul meu! Tu ai spus această binecuvântare și peste sufletul meu!

A fost un timp, când credința mea era sovănelnică, fiindcă nu te-am văzut și recunoscut. Ca și Toma, eu am voit să pun degetul în semnalul cuielor și măna în coasta ta! Era un timp, când îndelurile mă făcură miserabil și când nu mai găseam nici un punct, de care priuzându-mă, să mă pot ridica măngăetor. Atunci însă a venit duhul tău cel sfânt și inima mea s'a înslăcărat. Atunci am văzut cum înaintea soarelui, care se ridică, se feria ceata, de înaintea revelațiunilor Tale rătăcirea. Atunci lumea aceasta mi-a devenit luminoasă și deschisă; menirea și tinta mea în cele cîteva clări; m'am simțit prin tine, — în tocmăi ca un copil perdat, — așezat pe brațele părintelui meu ceresc și atunci am strigat și eu ca Toma, cu consternare și bucurie: „Domnul meu și Dumnezeul meu!“

Fondul orfelinatului.

(Urmare.)

Col. din Drămbăriu cu f. Săușa: Stefan Magda I. Dumitru 40— Sever Bran paroh 20— Ioan Mărginean a Carolinei 20— Stefan Magda 20— Ioan Giurca inv. 10— Nicolae Giosan 10— Văd. Iova Magda I. Todor 10— Ioan Janc I. Nicolae 10— Iosif Ianc I. Nicolae 10— Bis. gr. or. 9-20 și alții: 300—

Col. din Gârbova de sus (A. Iulia): Vasile Maxa paroh 5— Fondul cucuruzu lui 10— și alții: 30—

Col. din Hepria română (A. Iulia): Vasile Pop 10— Ioan Berghian par. 5— și alții: 41-64.

Col. din Chintelnic (Bistrița): Gheorgiu Căilean par. 20— Preoteasa Căilean 10— și alții: 65-80.

Col. din Șimotelnic (Bistrița): 20-30. Col. din Codlea (Bran): 178— Col. din Călian (Cluj): Bis. gr. or. 5— Anania Moldovan par. 5— și alții: 15-72.

Col. din Ticușul român (Cohalm): Ioan Dumitrescu par. 20— Comuna politică 20— Bis. gr. or. 10— Georgehe Taflan notar 10— și alții: 103-40.

Col. din Ungra (Cohalm): Reuniunea femeilor 15— George Andron inv. 10— George Blaga 10— Ana Roșca preot. 6— Nicolae Șerban 5— Bibo Samu notar 5— și alții: 135—

Elevii școalei din Ungra 5-36. Col. din Ceru-Păcăinji (Geoagiu): Aurel Pascu par. 20— Eva A. Pascu preoteasă 20— și alții: 60—

Col. din Părău (Făgăraș): Bis. gr. or. (ofert 50—) 10— Gheorghe Papp notar 20— Însoțirea de credit 15— Gheorghe Albu comerciant 10— Cornel Pop paroh 5— I. Maniu Popa inv. 5— Mateiu Boamă inv. 5— și alții: 83—

Col. din Recea-Telechiană (Făgăraș): Iosif Martin par. 5— și alții: 31-30.

Col. din Măceu (Hațeg): 11-40. Col. din Cărmăzinești și filialele Danulești și Boiu de Jos (Ilia): Ioanichie Luchu par. 5— și alții: 42-18.

Col. din Motișdorf și filiala 6— Col. din Cunța: Ștefan Morariu par. 20— George Buda notar 20— Const. Olariu mare prop. în Cugir 20— Ioan Crăciun prop. în Doștat 20— Somoilă Crăciun prop. în Doștat 20— Sebastian Mărginean prop. în Doștat 20— Nicolae Micăla prop. Booz 20— Virginia Morariu preoteasă 12— Simeon Bădilă v. notar. 10— Ioan Ordean primar 10— Ioan Bârsan comec. Brașov 10— și alții: 230-20.

Col. din Filea (Reghin): Simeon Bandilă jude com. 5— Teodor Libeg inv. și soția. Col. dela elevii școalei, (of. 50—) 20-08 și alții: 128-90.

Col. din Măiereu (Reghin): 32-67.

Col. din Rahău: Bis. gr. or. 50— Nicolae Cărpinișan 20— Ioan Floca par. 20— George Goția 10— Teodor Vulcu primar 10— George I. N. Vulcu 5— și alții: 183-30.

Col. din Răchita: Ioan Ghișa par. 10— și alții: 44—

Col. din fil. Strugari: Nicolae Stoica inv. 20— Ioan Bumbea notar 10— Ioan Mihu I. Ion 10— și alții: 43-10.

Col. din Micouifălu Bis. gr. or. 10— Bis. din f. Bicsad 5— și alții: 48-38.

Col. din Cicud: 9-60.

Col. din Hărăstăș: George Murășianu par. 10— Iuliana Murășianu preot. 10— Ioan Racolța cantor 10— Marii Murășian m. Ațel inv. 10— Vasile Roș epitr. I 10— George Racolța 5— Ioan Rad 5— Remus Roșca 10— Alexandru Racolța 5— V. George Muntean 5— Tănase Pop 10— Iosif Man 5— Vasile Rad 5— Ioan Sandor 5— și alții: 210—

Col. din Murăș-Decea: Vasile Crișan par. și soția 20— și alții: 31—

Col. din Murăș-Ludoș (Turda): Andrei Badiu par. 10-60 Văd. Maria Uțu 10— Bucur Șogan 5— Augustin Coman 5— Mateiu Dan 5— și alții: 66-60.

Col. din Sânmihaiu (Turda): Vasile Sândeau par. 5— și alții: 36-10.

Col. din Vaidasig (Turda): Teofil Pop 20— Ioan Hopărtean par. 10— Maria Pop. n. Neic 10— Ioan Hopărteanu econ. 10— Iacob Hopărteanu econ. 6— Alexă Hopărtean econ. 6— Simion Boldor 5— Kömüves Ianoș 5— și alții: 185-76.

Col. din Bălan (Unguraș): 153-20.

Col. din Cărăstău (Zarand): Ioan Mihuț par. 10— Însoțirea de credit 10— și alții: 50—

Col. din Lunca (Zarand): Ioan Șipoș par. 10— Arsenie Duma inv. penz. 5— Arsenie Gilea primar 5— și alții: 54-60.

Col. din Stanija de Jos (Zar.): Pavel Vraciu par. și soția 10— și alții: 15-60.

Bis. gr. or. rom. din Brașov-Cetate 1000—

Col. din Văliug: Ionel Mircea Ancușa 5— Filip Jurma 5— Silvestru Muntean 10— și alții: 94-10.

Banca poporala din Arpașul inferior: 20—

Col. din Altina: Ioan Petrișor par. 25— Aug. Cichindelean inv. 25— Însoțirea de credit 25— Ioachim Preda inv. 25— și alții: 209-62.

Col. din Vecerd (Bran): Iosif Runcean par. 10— George N. St. Runcean com. 10— și alții: 62-60.

Col. din Feldioara (Brașov): Iosif Micu par. 30— Bis. gr. or. 20— Ștefan Taus inv. penz. 5— Ioan Bratu epitr. 5— și alții: 178-90.

Col. din Rotbav (Brașov): Bis. gr. or. rom. 10— și alții: 40-30.

Col. din Suprapietri (Câmp.): Mihail Lancu par. 5— și alții: 48-80.

Col. din Albac (Gura-Albac): 172-44. Până astăzi au intrat la cassa arhidicezana pentru fondul orfelinatului 220 000 coroane.

blicat: Scrisori către V. Alecsandri, o icoană fidela a moravurilor timpului său; Amintiri din pribegie, scrisori și acte privitoare la revoluția din 1848; Convorbiri economice și a. Ion Ghica a murit în 1897 respectat și iubit de cei ce l-au cunoscut.

Monument nou în Cernăuț. Sub scurta și ingrozitoarea lor domnie din Bucovina, Rusii au înăpărat monumentul cu vulturul cu două capete, din fața casei orașului din Cernăuț, în locul căruia a fost acum ridicat un nou monument, care a fost dezvalit cu mare solemnitate Dumineacă, în 4 Iunie n.

Cumpărare de cucuruz. Ministerul de agricultură dispune în ordinativnea sa de sub numărul 43.000, dată în 15 Mai n., că nu numai societatea pentru produsele de răbobi, și comisionarii acesteia, ei și alții, particulaři, pot cumpăra cucuruz pentru hânbire, îngrășare, ori pentru casă, pe teritoriul comitatelor Arad, Timiș și Cenad, precum și pe teritoriul orașelor Arad, Timișoara și Verșet.

Nu te juca cu pușca. Băiatul de nouă ani, Nicolae Pantilimon din Siria, lângă Arad, a luat pușca tatălui său și s'a jucat de-a răbobi cu tovarășul său de joc, Mihai Buțu. Din nebăgare de seamă pușca s'a descărcat și Mihai Buțu a căzut mort.

La băile dela Ocna Sibiului. Cu ziua de 10 Iunie n. au să circuleze între Sibiu și Ocna zilnic două trenuri de băi. Să adecă: Pleacă din Sibiu la Ocna demineață la 8-55, și d. a. la 2 ore. Din Ocna sosesc în Sibiu: la 10 55 înainte de ameaz și la 7.19 seara.

† Eleonora Voileanu, absolventă a școalei comerciale din Brașov, practicană la «Albina», fiica domnului Mateiu Voileanu, asesor consistorial în Sibiu, a înscăpat din viață Marti, în 24 Mai a. c. după o boală lungă și grea, suportată cu răbdare îngerească, în etate de 19 ani. Rămășiile pământești ale răposatei se vor înmormânta Joi, în 26 Mai a. c. la orele 2 după amiazi, din capela comună a cimitirului central. Fie-i somnul lin, iar îndurăriilor părinții trimiță le cerul măngăere și alinare de dureri!

Producția muzicală dela Unicum. Ieri, Marti după ameazi, s'a produs la Unicum, în Sibiu, elevii și elevele directorului de muzică Artur Stubbe. Tinerimea, care s'a prezintat pe podiu, a fost peste tot bine pregătită atât la pian, cât și la violină și la canto. Am constatat mai multe talente capabile să adâncească bucătăile executate, între care erau multe piese noutăți ugoare de cântat, compuse de Schumann, Beethoven, Chopin, Mozart, Ceaikovski, Schubert, Bach și alții. Într-ele aplaudate se găsește și o româncă, dșoara Eugenia Simion, care s'a distins la pian prin acorduri bine prinse și prin nuante evidente. Dovadă că are un bun instructor în ale artei. (A).

Să stins viața nomadă a Țiganilor! Ministrul școlilor de interne a rezolvat și regulat chestia țigănească dela noi, pe calea ordinării date acum de curând, prin care dispune, ca țiganii călători, sau pribegitori, să fie opriți în loc acolo unde se află, să li se facă conscrierea și asezarea în comună, să li se iee caii și trăsurile, iar cei dintre anii 18-50 se fie trimiși la a-sentare, ceialaltă la lucru. Fără permisiune nu se poate înăpăta nici un țigan din localitatea unde a fost conscris și asezat.

† Ioan Balșan, preot gr. ort. român, după lungi suferințe, fiind împărtășit cu Sfintele Taine, și-a dat sufletul în mâinile Creatorului, Vineri în 2 Iunie n., în etate de 62 ani. Rămășiile sale pământești s-au așezat spre vecinica odihnă Luni în 5 lunieni, la 11 ore a. m., în cimitirul gr.-or. din comuna Bulbuc. Odihnească în pace!

Avis. Pentru biserică catedrală din Sibiu se caută un paraclisier (crăsnic), care să aibă ceva cunoștință și în cîndările bisericesti. Reflectanții să-și înainteze cererile și să-și arate condițiile la oficiul protopresbiteral gr. or. rom. al Sibiului.

Neatârnarea Polonei. Ziarul rusesc Novoe Vremea scrie, că polonezii americani s-au declarat gata să trimîtă rușilor o sută de mii de bărbați polonezi, dacă Rusia proclamă neatârnarea Polonei.

Q detronare. Gazeta elvețiană Neue Zürcher Zeitung constată, că ziua de 31 Mai 1916, când s'a dat lupta navală în Marea nordică între englezi și germani, formea punctul de căpetenie al răbobiului actual. La Skagerrak, zice gazeta numită, s'a frânt monopolul maritim al Angliei și s'a detronat regina mărilor.

Bani de fier. În cursul acestei luni, sau în Iulie, se vor pune în circulație nouă pieșe de douăzeci fileri, turnate în fier.

Trenul morții. Se vedește dela Constantinopol, că un tren rusesc, care ducea un transport de 700 de prizonieri turci spre Siberia, s'a oprit la Pensa mai mult timp. Ușile vagoanelor s'au închis și personalul de serviciu a primit poruncă să le țină neîntrerupt închise. După 15 zile, când la poruncă din Petrograd s'an desfăcut ușile, s'au aflat în vagoane 700 de cadavre. — Dacă stirea se adevereste, rușii au făptuit una din cele mai cumplite crimi ce se pot închipui.

Convocare. Dieta croată, cum se anunță din Zagreb, este convocată pe ziua de 14 Iunie 1916.

Căți soldați are Italia? Din loc bine informat se comunică următoarele: Puterea armată actuală a Italiei se compune din 1.200.000 de oameni bine echipați. Perdeile în răbobi sunt de 300.000. În Africa, în Valona, în Sicilia, și în Italia sudică se găsesc 200.000 de soldați. Pe terenul de luptă, de la fronturile Isonzo — Trentino sunt distribuți o jumătate de milion. Mai sunt apoi recruti noi, fără pregătire, cam un milion.

In amintirea lubiților răpoșați. Lina Zorilă și Mișu Boldog, dăruiesc la fondul Azilului-orfelinat, „al Reuniunii române de înmormântare din Sibiu, într-o vecină o-dihna a bunicii lor Maria Honț n. Cosacu, 10 cor., ear Ana Șerban n. Dejan, dăruiește la același fond și tot 10 cor. Într-o vecină o-dihna a mamei sale Ioana Dejan n. Olteanu. Pentru prinos aduce calde mulțumite în numele direcționi numitei Reuniuni, președintul ei Victor Tordășianu.

Reforma clasificărilor școlare. Un profesor din Mișcolț face o propunere cu-

mine, și anume: E cunoscut, că în toate școalele noastre se întrebuintăză de obicei la clasificarea tinerimii școlare cîte patru sau cinci note. După cerințele pedagogiei, procedura nu este tocmai corectă. Afară de aceea, se iveste greutatea, — cum observăm tocmai astăzi, — că tinerii chemați la arme se simțesc oarecum îndreptați să fie judecați și din acest punct de vedere, când li se dau notele din progresul făcut în învățămînt. Din aceste motive n-ar strica să se sistemeze darea notelor în forma de până acum, și în locul lor să se introducă — deocamdată ca probă — numai două note din obiectele de învățămînt, și adeca: 1 admis, și 2 respins.

Concertul bisericesc, dat în favorul fondului orfelinatului din Sibiu, Dumineacă în 4 Iunie n., a avut un venit net de 260 coroane, în care sumă se cuprind și următoarele suprasolvuri: Ilie Măcelaru proprietar, Sibiu cor., 18 Ioan Budoiu preot și soția Eugenia, Campuri Surduc cor. 10. N. N. cor. 6. Escel. Sa, Dna de Kóvess soție de general colonel, cor. 6. P. C. Sa, Dr. Eusebiu R. Roșca, dir. seminarial cor. 5. Ilie Moga, paroh Săsciori cor. 4. Romul Bucsa, paroh Sibiu sub. inferior cor. 4. G. Liță Navrea, cor. 2. Buc

Nr. 805/915/6.

Nr. 1—3

CONCURS.

Pentru lîferarea de 120 stânjini de *lemn de foc*, pentru trebuințele seminarului arhidicezan «Andrei», se publică concurs cu termin până la **15/28 Iunie a. c.**

Oferenții au a-și adresa ofertele în scris direcționii seminariale.

Lemnul sunt a se așeza în curtea institutului.

Sibiu, 23 Maiu 1916.

Economul seminarial.**Aviz din Fiume!**

Din lipsa de **Cafea**, cu începutul lunei Iulie a. c. voiu sista spedirea.

In Maiu nu am urcat prețurile și tot cu prețul vechiu o vând și acumă cu toate că s'a scumpit cu cel puțin 1 Cor. la 1 kigr.; deci perdi la ia.

Bunul Dumnezeu, după o luptă și încordare de nervi de peste 10 ani, mi-a ajutat să-i asigur viitorul firmei, ceace în primul rând îi pot mulțumi On. Public sprînjitor; deci se cuvine acumă să-i aduc și eu acest sacrificiu de recunoștință.

Ofer deci:

Cafea: Pe luna Iunie:

Nr. 9	Cuba bună	1 kgr.	12— K
" 12	Cuba foarte fină	1 kgr.	12·50 K
" 16	Cuba specialitate	1 kgr.	13— K
" 106	Mixtura Victoria	1 kgr.	13— K
1 kgr.	Tea rusască 20 K (intre Cafea se poate trimite și $\frac{1}{8}$ kgr. Tea).		

5 kilograme se spedează francă și vănuim prin rambursă poștală. Mai puțin ca 5 kilograme nu se spedează.

In cazul că din numărul ce doriți nu se va mai afla, o pot schimba cu alta?

După finirea răsboiului, proiectez și deschiderea unei filiale (succursală) în centrul românilor, despre ce voi face cunoscut la timbul meu și în coloanele acestui prețuit organ.

Din 15 Iulie a. c. Vă rog ca ori și ce serisoare se mi-se adreseze la: *Hungay-Dobra* unde și în absența mea o vor primi părintii mei. — Rugândumă de prețuitul sprinț și recomandare și pe luna aceasta, semnează:

F. A. Degau,comerciant de Cafea și coloniale în Fiume.
86) (Postafio 163.) 1—5

Cu toată stima și recunoștință:

Cu toată stima și recunoștință: